

Rolnummer 150
Arrest nr. 22 / 90 van 28 juni 1990

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van de wet van 23 januari 1989 houdende uitvoering van artikel 110, § 2, tweede lid, van de Grondwet.

Het Arbitragehof, in voltallige zitting,

samengesteld uit de voorzitters J. Delva en J. Sarot en de rechters I. Pétry, J. Wathelet, D. André, F. Debaedts, L. De Grève, K. Blanckaert, L.P. Suetens, M. Melchior, H. Boel en L. François, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter J. Delva,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp

Bij verzoekschrift van 24 juli 1989, aan het Hof verzonden bij aangetekende brief met poststempel van dezelfde dag, vordert Daniel Deconinck, Vogelzang 19, 2958 Zemst, de vernietiging van het enig artikel van de wet van 23 januari 1989 houdende uitvoering van artikel 110, § 2, tweede lid, van de Grondwet en vraagt de gevolgen van die wet hoogstens te handhaven voor een duur van drie jaar vanaf 1 januari 1989.

Het enig artikel van de bestreden wet luidt als volgt :

" In de gevallen die niet voorzien zijn in artikel 11 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, zijn de Raden niet gemachtigd om belastingen te heffen op de materies die het voorwerp uitmaken van een belasting door de Staat, noch opcentiemen te heffen op belastingen en heffingen ten voordele van de Staat, noch kortingen hierop toe te staan ".

II. Rechtspleging

Bij beschikking van 25 juli 1989 heeft de voorzitter in functie conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof de leden van de zetel aangewezen.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen toepassing diende te worden gemaakt van de artikelen 71 en 72 van de organieke wet.

Van het beroep is conform artikel 76, § 4, van de organieke wet kennis gegeven bij aangetekende brieven van 1 september 1989.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 1 september 1989 bekendgemaakt.

Bij beschikking van 25 september 1989 heeft voorzitter Delva de zaak voorgelegd aan het Arbitragehof in voltallige zitting.

De Ministerraad en de Waalse Gewestexecutieve hebben ieder een memorie ingediend respectievelijk op 18 en 19 oktober 1989.

Conform artikel 89 van de organieke wet is bij aangetekende brieven van 24 oktober 1989 kennis gegeven van die memories.

D. Deconinck en de Waalse Gewestexecutieve hebben ieder een memorie van antwoord ingediend respectievelijk op 23 en 24 november 1989.

Bij beschikking van 5 januari 1990 heeft de voorzitter in functie rechter L. François als lid van de zetel aangewezen.

Bij beschikking van 9 januari 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 24 juli 1990.

Bij beschikking van 7 maart 1990 heeft het Hof beslist dat de zaak in gereedheid is wat betreft het onderzoek van de vraag naar de ontvankelijkheid van het beroep, zulks vo, 'o, 'r de behandeling van de grond van de zaak, en heeft het de dag van de terechtzitting vastgesteld op 27 maart 1990.

Van die beschikking is kennis gegeven aan de partijen terwijl de advocaten van de partijen zijn verwittigd van de datum van de terechtzitting bij aangetekende brieven van 8 maart 1990.

Ter terechtzitting van 27 maart 1990 :

- zijn verschenen :

. Mr. P. Lemmens, advocaat bij de balie te Brussel, voor verzoeker

D. Deconinck, voornoemd;

. Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Brussel voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel ;

- hebben de rechters-verslaggevers L.P. Suetens en J. Wathelet verslag uitgebracht ;

- zijn voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

Over de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging

A.1 In zijn verzoekschrift zet verzoeker uiteen waarom hij meent het rechtens vereiste belang te hebben tot instelling van het beroep tot vernietiging. Daarbij moet opgemerkt worden dat verzoeker de vernietiging vordert van de (gewone) wet van 23 januari 1989. In de uiteenzetting van zijn belang in het verzoekschrift verwijst hij evenwel uitsluitend naar de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Het voor het Arbitragehof vereiste belang moet volgens verzoeker omwille van zijn publiekrechtelijk karakter minder streng worden opgevat dan in het gerechtelijk recht in privaatrechtelijke verhoudingen. Verzoeker staft die stelling met verwijzing naar het internationaal recht en de rechtspraak van de Franse Raad van State. De bestreden bepaling heeft betrekking op de belastingbevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten. Verzoeker wijst erop dat de basisprincipes van

die bevoegdheid in de Grondwet zijn vastgelegd. Verzoeker meent dat " de fiscaliteit een uitermate belangrijke rechtstreekse invloed heeft op de rechtstoestand van elke burger " en dat hij " zoals elke burger-inwoner van een Gewest rechtstreeks en persoonlijk betrokken is bij de reële eerbiediging van de wet en de rechtsconforme werking van onze instellingen. Verzoeker verwijst verder naar zijn hoedanigheid van " kiezer en inwoner van het werkgebied van zijn gemeenschap " en " het recht te leven onder eigen belastingen, ten behoeve van zijn Gemeenschap of Gewest die hij als zodanig mee kan helpen bepalen " en waarop hij als kiezer een meer rechtstreekse controle kan uitoefenen dan op nationale belastingen. Verzoeker wijst ook op het belang van de fiscaliteit in een democratie. Dat een recht of een belang door velen wordt gedeeld in geval van schending van bevoegdheid, is volgens verzoeker geen reden om dat belang te onzeggen en het persoonlijke en directe belang af te wijzen.

A.2. De Ministerraad betwist in zijn memorie het rechtens vereiste belang in hoofde van de verzoeker. De grondwettelijke en wettelijke bepalingen die een belang voorschrijven in hoofde van de verzoekende persoon, impliceren dat de verzoeker moet blijk geven van een persoonlijk, rechtstreeks, actueel en geoorloofd belang. Uit de overwegingen van verzoeker blijkt niet dat hij aan de bestreden norm rechtstreeks in zijn rechtssituatie kan worden geraakt. Een eventuele bevoegdheidsoverschrijding schaadt alleen de belangen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten. Bovendien kunnen de overwegingen van verzoeker waarin verwezen wordt naar de bijzondere financieringswet niet in aanmerking worden genomen vermits het beroep is gericht tegen de gewone wet van 23 januari 1989.

A.3. In zijn " memorie van wederantwoord " stelt verzoeker dat de Ministerraad ten onrechte een exceptie van onontvankelijkheid opwerpt m.b.t. zijn belang.

In tegenstelling tot wat de Ministerraad beweert, gaan de Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof er van uit dat individuele verzoekers een belang kunnen hebben bij een beroep dat een bevoegdheidsconflict tussen verschillende wetgevers opwerpt. Verder betoogt verzoeker dat de bestreden

wet de fiskale bevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten beperkt, rechtstreeks van invloed is op hun respectieve begrotingen, en, invloed kan hebben op het aandeel dat hij als belastingplichtige te dragen heeft in hun respectieve uitgaven.

Verzoeker besluit dat zijn beroep niet neerkomt op een " actio popularis " vermits hij zich beroept op zijn hoedanigheid van inwoner van bepaaldelijk omschreven gebieden, welke niet met het Belgisch grondgebied samenvallen.

A.4. De Executieve van het Waalse Gewest neemt in de ingediende stukken geen standpunt in m.b.t. het probleem van de ontvankelijkheid.

B.1. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt : " ... de zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of prejudicieel, door ieder rechtscollege ".

Naar luid van artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld " door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ... ".

Het vereiste belang is aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm in hun individuele toestand rechtstreeks en op nadelige wijze kunnen worden geraakt.

B.2. In zijn verzoekschrift omschrijft de verzoeker zijn belang als volgt :

" Verzoeker, zoals elke burger-inwoner van een gewest, is rechtstreeks en persoonlijk betrokken bij de reële eerbiediging van de wet en de rechtsconforme werking van onze instellingen ".

Hij voegt daaraan toe :

" Meer bepaald negatief uitgedrukt heeft hij er belang bij beroep aan te tekenen tegen schending door de financieringswet van 16 januari 1989 van de

bevoegdheidsbepalende regels tussen wet en decreet inzake belastingsrecht waarop zijn gemeenschap en gewest recht hebben en ook hijzelf als kiezer en inwoner van het werkgebied van zijn gemeenschap of gewest heeft het recht te leven onder eigen belastingen, ten behoeve van zijn gemeenschap of gewest die hij als zodanig mee kan helpen bepalen".

In zijn "memorie van wederantwoord" schrijft hij wat volgt :

"De verzoeker is belastingplichtige, zowel van de Vlaamse Gemeenschap als van het Vlaamse Gewest. In die dubbele hoedanigheid heeft hij belang bij het bestrijden van een norm die invloed kan hebben op het aandeel dat hij in de uitgaven van die Gemeenschap en dat Gewest te dragen heeft, hetzij in één aanslagjaar, hetzij gedurende een langere periode. Zulke norm is immers van die aard dat zij de verzoeker rechtstreeks in zijn rechtssituatie als belastingplichtige, d.i. in de uitoefening van het "ius tributum", kan raken".

B.3. Zonder dat dient onderzocht te worden of de verzoekende partij effectief bepaalde van de aangevoerde hoedanigheden bezit, stelt het Hof vast dat de verzoekende partij in geen van die hoedanigheden doet blijken van het rechtens vereiste belang. De bestreden bepaling, die de belastingsbevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten betreft, kan omwille van haar aard zelf de individuele toestand van de verzoekende partijen niet rechtstreeks raken, daar ze enkel tot de Gemeenschappen en de Gewesten is gericht.

De aangevoerde gevolgen op de individuele situatie van de verzoekende partij van een norm die de belastingsbevoegdheid van de Gemeenschappen en Gewesten regelt, vloeien niet als dusdanig en op rechtstreekse wijze voort uit deze norm zelf maar zijn er slechts het onrechtstreekse gevolg van. Het aanvoeren van deze gevolgen volstaat derhalve niet om aan te tonen dat verzoekende partij door de bestreden bepaling op een rechtstreekse wijze in haar individuele toestand zou zijn geraakt.

B.4. Het beroep is niet ontvankelijk.

Om die redenen,

het Hof,

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof ter openbare terechtzitting van 28 juni 1990.

De griffier,

L. Potoms

De voorzitter,

J. Delva